

Hierarchie životních cílů v české populaci

Technické parametry

Výzkum:	Naše společnost 2009, v09-11
Realizátor:	CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.
Termín terénního šetření:	2. – 9. 11. 2009
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Zdroj dat pro kvótní výběr:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	1082
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	OV.62
Zveřejněno dne:	11. prosince 2009
Zpracoval:	Jan Červenka

V listopadovém šetření CVVM svým respondentům položilo následující otázku v souvislosti s hierarchií životních cílů: „Následující položky seřadte od nejdůležitější po nejméně důležitou, kde 1 znamená nejdůležitější a 7 nejméně důležitá. Každá číslice může být použita pouze jednou. Seřadte prosím, jak je pro Vás v životě důležité: a) dosáhnout úspěch v zaměstnání, b) vdát se, oženit se (být vdaná, ženatý), c) žít pestrým společenským životem, d) mít děti, e) věnovat se svým zálibám, f) mít stálého partnera, g) dosáhnout co nejvyššího vzdělání?“

Tabulka 1: Důležitosti životních cílů (%)

Pořadí	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	průměrné pořadí
mít stálého partnera	22	22	21	14	11	6	4	3,01
mít děti	23	23	15	14	12	8	5	3,15
úspěch v zaměstnání	18	16	17	21	15	8	5	3,43
vdát se, oženit se	10	14	20	12	14	15	15	4,14
věnovat se zálibám	6	10	12	16	17	28	11	4,55
dosáhnout co nejvyšší vzdělání	13	8	8	12	16	16	27	4,60
žít pestrým společenským životem	7	7	8	10	15	19	34	5,13

Pozn.: Procenta v řádce.

Tabulka 2: Důležitosti životních cílů (průměrné pořadí)

	2003	2005	2006	2007	2009
mít stálého partnera	3,03	3,01	2,96	2,95	3,01
mít děti	3,24	3,23	3,23	3,18	3,15
úspěch v zaměstnání	3,40	3,38	3,44	3,38	3,43
vdát se, oženit se	4,02	3,93	4,04	4,04	4,14
věnovat se zálibám	4,80	4,75	4,76	4,75	4,55
dosáhnout co nejvyšší vzdělání	4,18	4,24	4,12	4,30	4,60
žít pestrým společenským životem	5,32	5,47	5,43	5,40	5,13

V celkovém pořadí zkoumaných životních cílů, které ukazují tabulky 1 a 2, výrazně nejsilnější pozici zastávají osobní, rodinné hodnoty a vztahy, které zde reprezentují položky „mít stálého partnera“ a „mít děti“. Těmto tradičně nejvýše stojícím položkám se z ostatních blíží pouze potřeba „dosáhnout úspěch v zaměstnání“. Za potřebou „mít stálého partnera“ poměrně výrazně zaostává i položka „vdát se, oženit se“, respektive „být vdaná, ženatý“, která ale i tak skončila mezi sedmi zkoumanými cíli na čtvrté pozici. Na pátém místě z hlediska průměrného pořadí figuruje touha „věnovat se zálibám“, která tentokrát velmi těsně předstihla jinak tradičně pátou potřebu „dosáhnout co nejvyššího vzdělání“. Na posledním místě ze zkoumaných položek jako obvykle skončila možnost „žít pestrým společenským životem“, která ovšem oproti předchozím šetřením velikost svého průměrného pořadí celkem zřetelně snížila. Obdobné snížení velikosti průměrného pořadí je patrné i v případě potřeby „věnovat se zálibám“, opačný posun byl zaznamenán u položky „dosáhnout co nejvyššího vzdělání“.

Podrobnější analýza ukázala, že z hlediska pohlaví mezi muži má relativně silnější pozici potřeba „dosáhnout úspěch v zaměstnání“ a „věnovat se zálibám“, zatímco u žen byla více preferovanou potřeba „mít děti“ a „mít stálého partnera“. S klesajícím věkem se poněkud zvyšuje preference dosažení úspěchu v práci, potřeby žít pestrým společenským životem a věnovat se zálibám, opačný trend je patrný u rodinných hodnot, jako je potřeba mít děti, stálého partnera a být vdaná či ženatý. Mezi mladými lidmi ve věku 15 až 19 let, respektive mezi studenty výrazně zvýšenou preferenci má i potřeba dosáhnout co nejvyššího vzdělání. Zejména mezi vysokoškoláky výrazně vyšší preferenci měla potřeba dosáhnout co nejvyššího vzdělání. Možnosti „žít pestrým společenským životem“ a „věnovat se zálibám“ byly upřednostňovány spíše dotázanými se základním vzděláním.